

نقل اقاویل و رفع اباطیل را در باب مقایسه ادیان بجوئید مشروط باینکه مبانی علمی این کتاب را بترتیب و بادقت ملاحظه نمائید (تا در حل مشکلات ورزیده باشید) (رؤیا وحشر)

یک تذکر لازم

برای آنکه گاهی بعضی مباحث کتاب (مانند همین مبحث که اکنون پایان رسید) بحکم ضرورت ذکر براهین چندان طولانی میشود که خواننده گرامی وقتی وارد مبحث جدید میشود.

در بدو امر (مبحث جدید) بنظرش غیر مأنوس مینماید.

بهرتر آنکه بطور کلی در این مواقع پیش از قرائت مبحث جدید - عنوان چند مبحث پیش را در نظر گیرد تا رشته مطالب را بدون اینکه نیازمند به راهنمایی (خارج از خود کتاب) گردد - مرتب و مسلسل باز جوید اکنون با وصف این تذکر برای نمونه یادآور میشویم که پیش ازین یکی از عناوین مباحث این کتاب مقایسه خواب با مرگ بود پس با در نظر گرفتن آن مبحث اکنون که خواننده گرامی وارد مبحث مقایسه رؤیا وحشر می گردد چون با عنوان مبحث جدید مأنوس شده رشته سخن را باز خواهد یافت.

اینک سخن ما از رؤیا از نظر طبیعی شروع خواهد شد.

۱- رؤیا از نظر طبیعی

برای آنکه رؤیا (خواب دیدن) را از نظر طبیعی بشناسید - لازم است = قبلاً تداعی معانی و اسرار آنرا (که در بیداری هم با آن سروکار دارید) بدانید تداعی معانی یا تسلسل خاطرات :

غالباً برخورد به یک معنی سبب انتقال بیک معنای دیگر میشود ، از آن انتقال نیز انتقال دیگر دست میدهد و رشته انتقالات علی التوالی بیکدیگر می پیوندد چنانکه کوفی این معانی - بیکدیگر را دعوت می کنند که رشته آنها مانند حلقات زنجیر بیک دیگر پیوسته ! =

اینست که همین انتقالات پی در پی را از وجه مناسبات : تداعی معانی ، و از جهت پیوستگی تسلسل خواطر (یا توالی خاطرات) میناهند .

اکنون باید این مناسبات را که منشاء تداعی و تسلسل میگردند شناخت
اصول میانی تداعی معانی چهار است =

۱ - معانلت ۲ - هیابنت ۳ - مشابهت ۴ - مقارنت .

اینک مثال هر يك

۱ - تعانل = مثلا - از يك رؤیت يك خورشید خورشیدهای بیشماری در
عرصه خیال تجلی میکند .

۲ - تباین = از نور ظلمت و از شادی غم و از دولت فقر از خاطر می گذرد
(یا بعکس) ،

۳ - تشابه - از قامت هوزون - سرو و از رخسار تابان ماه بنظر میآید ،

۴ - تقارن = و آن بردو قسم است ۱ - زمانی ۲ - مکانی = چنانکه مثلا از دیدن
منظره بازی - ایام کودکی (که زمان بازی است) و از توجه بمعنی عبادت - محراب
(که محل پرستش است) بیاد میآید

اکنون که کیفیت تداعی معانی و کمیت میانی را دانسته اید هنگام آن رسیده که
رؤیا را نیز از نظر طبیعی بشناسید =

از نظر طبیعی و هاتر یا پلیستی - خواب دیدن : عبارت است از فیلم تداعی معانی
(تسلسل خاطرات) که در کارگاه سینما توگراف شعور باطنی به مدیریت خیال در پیشگاه
احساسات درونی بمعرض نمایش گذارده میشود .

صدق و کذب رؤیا از نظر طبیعی =

اما صدق و کذب رؤیا و صحت و سقم آن = تابع همان مناسباتی است که میانی
تداعی معانی بشمار آمدند . در اینصورت =

رؤیاییکه : صورت تداعی تعانلی باشد = عیناً واقع میشود (و نیازی به تعبیر
ندارد) ، و رؤیائی که : تصویر تداعی تباینی باشد = بعکس واقع میشود (این نیز
محتاج بتعبیر نیست) ، لکن رؤیاییکه تعانل تسلسل تشابهی باشد = شبیه آنچه دیده
شده واقع میشود =

(این رؤیا محتاج به تعبیر میباشد و معبر ماهر لازم دارد) ،